

اطلاعات گیاهان دارویی

(منع مصرف، موارد، تداخلات)

تألیف:

دکتر فریبا قربانی

زیر نظر

دکتر امید صادقیپور

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

سرشناسه	قربانی، فریبا، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	اطلاعات گیاهان دارویی (منع مصرف، عوارض، تداخلات)/ تألیف فریبا قربانی؛ زیر نظر امید صادقپور؛ [برای] مؤسسه حکمت‌سرای طوبی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات المعی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۳۶ ص.
فروست	گنجینه آشنایی با روش‌ها و بینش‌های پزشکی کهن؛ ۱۳.
شابک	978-600-7658-57-4
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
موضوع	گیاهان دارویی Medicinal plants
موضوع	داروهای گیاهی Materia medica, Vegetable
موضوع	پزشکی سنتی Traditional medicine
شناسه افزوده	صادقپور، امید، ۱۳۵۳ -
شناسه افزوده	مؤسسه حکمت‌سرای طوبی
رده‌بندی نگره	RS۱۶۴
رده‌ی دی	۶۱۵/۳۲
شماره ک‌شناسی ملی	۷۳۲۵۳۰۳

انتشارات المعی

نشانی: بلوار کشاورز، خیابان عبدالله‌زاده، کوچه ۴، پلاک ۴
موسسه طوبی: میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قرنی،
تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۵۳۴۱۱
خیابان فلاح‌پور، پلاک ۶، تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۹۹۷۸۴

نام کتاب: اطلاعات گیاهان دارویی (منع مصرف، عوارض، تداخلات)
تألیف: دکتر فریبا قربانی
زیر نظر: دکتر امید صادقپور
ناشر: المعی
طراح جلد: سعید کریمی
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹
لیتوگرافی: زاویه نور
چاپ: شریف
صحافی: آفرینش
شمارگان: ۶۰۰ نسخه
بها: ۳۵۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۵۸-۵۷-۴

بهره‌بردن از اطلاعات این اثر با ذکر منبع بلا مانع است.

تکثیر تمام یا بخشی از این کتاب به هر شکل (تصویری، الکترونیکی و...) منوط به اجازه کتبی صاحب اثر است.

فهرست مطالب

۷	یادداشت
۱۱	جدول تطبیق نام‌ها
۱۳	علائم احتیاطی منابع استفاده شده در پژوهش حاضر
۱۵	آطریلال
۱۷	اسارون
۱۸	اشق
۱۹	افسنتین
۲۴	افاقیا
۲۵	بابا آدم
۲۷	بابچی
۲۹	بابونه رومی
۳۲	بابونه شیرازی
۳۶	بلادر کبیر
۳۷	به
۳۸	پرسیاوشان
۳۹	حنظل
۴۱	ختمی
۴۳	خردل سیاه
۴۷	خولنجان صغیر
۴۹	خولنجان کبیر
۵۱	دارچین
۵۶	درمنه
۵۷	زردچوبه
۶۲	زرشک

۶۷	زعفران
۷۰	سعد کوفی
۷۱	سلیخه
۷۴	سیر
۸۲	شوید
۸۴	صمغ عربی
۸۵	عاقرقرحا
۸۶	عنصل
۸۸	غافث
۹۰	فوفل
۹۱	قنب
۹۷	کاسنی
۹۹	کافشه
۱۰۱	کبر
۱۰۲	کتیرا
۱۰۳	کدو
۱۰۵	کرفس
۱۰۸	کروبا
۱۱۰	کمون
۱۱۲	کندر
۱۱۴	کیسه کشیش
۱۱۶	گشنیز
۱۱۸	گل گندم
۱۲۰	لیمو
۱۲۲	نارگیل
۱۲۳	وج
۱۲۵	ورون
۱۲۷	هل
۱۲۹	هویج وحشی
۱۳۱	نمایه

یادداشت

داروهای گیاهی از آغاز زندگی بشر همواره یکی از راهکارهای مورد استفاده در درمان بیماران بوده است. به نحوی که به دلیل دسترسی وسیع و نیز منشأ طبیعی آنها در بسیاری از مکاتب طب پیش از این نقش مؤثری در درمان بیماری‌ها ایفا کرده است. حتی اکنون نیز که جهان با سرعت در حال پیشرفت به سوی درمان‌های پیشگیرانه و نیز کاربرد فن‌آوری‌های مختلف در درمان بیماری‌هاست گیاهان دارویی و داروهای طبیعی هنوز از رقبای سرسخت درمان‌های مدرن به حساب می‌آید و این حضور و اهمیت تا بخش زیادی مدیون باورهای جامعه به درمان‌های طبیعی و استفاده از طبیعت در درمان بیماری‌ها و بازگشت به طبیعت در این دایره است. حتی امروز که موج فناوری و تغییرات ژنتیک، موجب تغییر در بخش گسترده‌ای از منابع طبیعی شده است باز هم اقبال مردم به داروهای طبیعی در بسیاری از موارد برقرار باقی‌مانده است. از این رو گسترده‌تری مصرف این داروها علاوه بر مزایایی که در حیطه پزشکی دارد دارای ملاحظات حائز اهمیتی در مورد مصرف منطقی و صحیح این داروها نیز می‌باشد. امروزه در کمتر محیط علمی است که مشکلات مربوط به مصرف نادرست یا عوارض ناخواسته گیاهان دارویی و داروهای طبیعی مطرح نباشد. حال آنکه در مورد داروهای طبیعی به دلیل منشأ طبیعی، عموماً تأثیر ملایم‌تر و کندتر به نسبت داروی قوی شیمیایی، این باور غلط هنوز در میدان هنرنمایی می‌کند که داروهای طبیعی کم‌عارضه‌اند در حالی که این عبارت یک امر مقایسه‌ای در مورد داروهای با منشأ شیمیایی است که در بسیاری از موارد نیز صدق نمی‌کند و کم‌عارضه‌تر بودن برخی داروهای طبیعی به نسبت برخی داروهای صنعتی شیمیایی مصرف‌کننده، پزشک و پژوهشگران این رشته را

از ارزیابی و مورد نظر قرار دادن خطرات بالقوه و موارد احتیاط داروهای طبیعی بی نیاز نمی‌کند. از سوی دیگر، آنچه نام دارو بر آن نهاده می‌شود تقریباً در تمامی مکاتب طبی پس از ورود به بدن موجب تغییرات قابل توجه در بدن می‌شود به نحوی که بدون این تغییرات تحول عملکردی بدن و تاثیر بر بدن و بهبود بیماری متصور نیست بنابراین در مورد چنین موادی حتماً می‌توان انتظار عوارض جدی تداخل با سایر داروها و غذاها را داشت. کما اینکه در بسیاری از گزارشات دارویی عوارض متعددی اعم از تغییرات در ساختار و عملکرد طبیعی بدن تا ایجاد سقط یا ترشح دارو در مایعات بدن همچون شیر و بی‌یاری تغییرات پاتولوژیک دیده می‌شود. البته ناگفته نماند که بخشی از عوارض ایجاد شده توسط داروها از دیدگاه حکمای طب سنتی ایرانی دارای اصالت نمی‌باشد و اصولاً دارو نباید عارضه‌ای در فرد ایجاد نماید مگر عارضه‌ای که از دیدگاه طبیب پلی به سوی درمان بیمار، بر باشد که مثال‌های متعددی چون اسهال گوارشی، زخم شدن پوست بدن پس از مصرف بی‌بی داروها و ... از این قبیل عوارض خود خواسته می‌باشد. به هر جهت با توجه نکات فوق‌تر معرف رو به افزایش داروهای طبیعی و اینکه علیرغم تدوین کتب اطلاعات دارویی بسیار در این زمینه این کتب از نظر اصول و زیرساخت‌های مصرف منطقی داروها، یکدیگر همخوانی ندارند و در بسیاری از موارد کتب مختلف دارای ناهمگونی‌ها و تناقض در گزارش‌ها می‌باشند به نحوی که تقریباً هرگاه تصمیم به تدوین کتب اطلاعات دارویی گرفت، ساء است گروهی از پژوهشگران دور هم جمع شده و براساس زیرساخت‌های مکتب‌ها، عدد طبیعی که بیشتر با آن آشنا هستند به تفسیر عوارض و تداخل‌ها و گزارش‌های دارویی وجهه پرداخته و حاصل را در قالب یک مجموعه ارائه داده‌اند در مابقی کتب اطلاعات دارویی که مدعی کامل‌تر بودن هستند نیز تنها به گزارش حداکثری بسنده نموده و تقریباً در بسیاری از موارد مطالب فاقد محتوای مباحثه‌ای و تفسیر منطقی گزارش‌ها می‌باشند.

در کتاب حاضر سعی شده از مهمترین منابع اطلاعاتی که تاکنون به صورت کتاب و منبع معتبر به چاپ رسیده استفاده شود و از تفاسیر منطقی و اطلاعات دارویی منابع طب سنتی ایران در جهت ارزیابی و تفسیر عارضه کمک گرفته شود به نحوی که ترتیب اطلاعات متفاوت از کتب دیگر می‌باشد و البته همانگونه که برخی گزارش‌ها از کتب

متعدد به یکدیگر افزوده شده‌اند برخی نیز به دلیل اینکه به نظر بیشتر ایاتروژنیک بودند تا صرفاً گزارش یک عارضه، به نحوی متفاوت بیان شده‌اند. به علاوه پژوهش دیگری که در حین تدوین کتاب انجام شد ارزیابی و مشخص شدن نام‌های گیاهان مورد مصرف بود که معمولاً در کتب متعدد مورد بحث و جدل می‌باشد. به نحوی که مطالعه بر روی نام‌های متعدد مورد مصرف در جهان امروز در این کتاب تقریباً خواننده را در ارزیابی نام‌های دیگر مراجعه به کتب دیگر برای رفع شک و شبهه درباره نام گیاه بی‌نیاز می‌کند. در بخش اول کتاب تعداد ۵۰ مفرد گیاهی به همراه نام لاتین، نام‌های مهم مترادف، عوارض تداخلی، موارد احتیاط و منع مصرف آورده شده است.

در پایان از استاد اسحاق اناطیم مدیرعامل محترم شرکت طلای سبز طبوبی که این پژوهش مرهون همراهی و حمایت پربانانه ایشان است و نیز از همه استادان و خوانندگانی که از سر مهر این پژوهش نظرات اصلاحی خود بهره‌مند می‌سازند سپاسگزاریم.

امید صادقپور

آذرماه ۱۳۹۷